

Daňové řešení škod v důsledku povodní

Ing. Michael Pleva, Ing. Adéla Beranová

Rödl & Partner

Potýkáte se s řešením problémů a škod v důsledku nedávných povodní? Jak z daňového hlediska přistoupit k vytopeným skladům, zničeným strojům či uplavaným zásobám? V tomto podcastu si vysvětlíme, co je to škoda způsobená živelní pohromou a zda představuje daňově uznatelný náklad. Shrňeme si, jaké podpůrné podklady je třeba pro daňovou uznatelnost opatřit. Dále si vysvětlíme, jaké jsou daňové dopady odpisu zničeného majetku.

Podle zákona o daních z příjmů se škodou rozumí fyzické znehodnocení, tedy poškození či zničení majetku ve vlastnictví poplatníka, a to z objektivních a subjektivních příčin, pokud je majetek v důsledku škody vyřazen. Škoda je obecně daňově uznatelným nákladem pouze do výše souvisejícího příjmu. Tento příjem nejčastěji představuje náhrada od pojišťovny, zaměstnance či třetí osoby. Zákon však pamatuje na určité výjimky, kdy je možné jako daňově uznatelný náklad uplatnit celkovou výši škody bez ohledu na výši souvisejícího příjmu. Mezi tyto výjimky patří právě škody způsobené tak zvanou živelní pohromou. Ta je definována přímo v zákoně o daních z příjmů a mohou ji představovat následující situace: nezaviněný požár a výbuch, blesk, vichřice, povodeň, záplava, krupobití, sesouvání půdy, sesuny půdy a skalní zřícení.

Eviduje-li společnost či podnikající fyzická osoba škodu zapříčiněnou nedávnou povodní, jedná se zcela jistě o škodu způsobenou živelní pohromou. Náklad by proto měl být daňově uznatelný v plné výši, a to bez ohledu na výši přijaté náhrady. V tomto ohledu je třeba upozornit, že škody musí být nejdříve vyčísleny. Nejprve je tedy nutné provést mimořádnou inventarizaci a řádně ji zdokumentovat. Při vyřazování znehodnoceného dlouhodobého majetku či zásob by měl být vypracován likvidační protokol obsahující údaje o průběhu likvidace, včetně doložení nezbytných důkazních prostředků. Těmito důkazními prostředky mohou být fotografie, doklad od externí společnosti zajišťující likvidaci či jiné důkazní prostředky, i když právě v případě zmiňovaných povodní to může být v praxi komplikované.

Zejména u dlouhodobého majetku by měla být škoda podložena posudkem od pojišťovny či znalce. To se týká i případů, kdy poplatník není pojištěn. Tímto posudkem totiž může být v budoucnu prokázána příčina vzniku škody a hlavně skutečnost, že majetek již nelze dále využívat. Pokud je to možné, doporučujeme si zajistit také již zmiňované další důkazní prostředky. Podpůrnou dokumentaci o příčině vzniku škody by totiž mohl v budoucnu vyžadovat správce daně při případné daňové kontrole.

U dlouhodobého majetku se může jednat například o poškozený stroj, vyplavený automobil či dům určený k demolici. Daňově účinným nákladem je pak jeho daňová zůstatková cena. Uvedme si konkrétní příklad. Společnost zabývající se výrobou piva v důsledku zatopení pivovaru musela odepsat lahvací stroj, který již nebylo možné dále používat. Daňová zůstatková cena stroje byla 350 000 korun. Společnost současně obdržela 150 000 korun jako náhradu od pojišťovny. Daňová zůstatková cena stroje ve výši 350 000 korun představuje daňově účinný náklad, přestože převyšuje náhradu škody přijatou od pojišťovny. Je však třeba

také zmínit, že související náhrada od pojišťovny ve výši 150 000 korun je zdanitelným výnosem. Společnost by měla také vypracovat likvidační protokol a opatřit si veškeré podpůrné doklady prokazující skutečnou škodu, neboť důkazní břemeno je vždy na straně poplatníka, a to i v případě těchto nelehkých životních situacích.

A jak je to u znehodnocených zásob? Princip je obdobný jako u dlouhodobého majetku až na to, že nákladem nebude daňová zůstatková cena majetku, ale účetní hodnota poškozených vyřazených zásob. Zde bychom doporučovali v rámci účetnictví založit zvláštní analytický účet, aby bylo možné odlišit škody způsobené živelní pohromou od klasických mank nad normu přirozených úbytků, která jsou naopak daňově neuznatelným nákladem.

Pojďme se ještě chvíli zastavit u pojistného plnění. Jak již bylo řečeno, náhrada od pojišťovny představuje zdanitelný výnos. V praxi však mohou nastat případy, kdy do konce účetního období není známá výše plnění od pojišťovny, jelikož jednání s pojišťovnou ještě nebylo oficiálně uzavřeno. V takové situaci by měla být zaúčtována dohadná položka aktivní a očekávaný výnos již v daném roce řádně zdanit. Základním předpokladem však je, že již existuje nezpochybnitelný nárok na pojistné plnění, pouze o něm oficiálně nebylo rozhodnuto. Pokud máte pochybnosti o správném účetním zachycení pojistné náhrady, určitě se obraťte na svého daňového poradce či auditora, neboť v praxi se jedná o komplikovanou problematiku s významným daňovým dopadem.

Kontrolní otázky:

1. **Jmenujte příklady, které mohou dle zákona o daních z příjmů představovat živelní pohromu.**

Nezaviněný požár a výbuch, blesk, vichřice, povodeň, záplava, krupobití, sesouvání půdy, sesuny půdy a skalní zřícení.

2. **Jaké podklady by si měla společnost opatřit, aby mohl být náklad na škodu způsobenou živelní pohromou daňově uznatelný?**

Dokumentaci k provedené mimořádné inventarizaci majetku, posudek pojišťovny či znalce, fotografie a likvidační protokol.

3. **Jakým způsobem bude daňově přistoupeno k pojistnému plnění od pojišťovny v souvislosti s náhradou škody?**

Bude se jednat o zdanitelný výnos.

Související odkazy:

- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- Pokyn GŘ D-59